

Delitev shem za digitalno podpisovanje

1. Podpis je dodatek (ElGamal, DSA) sporočilu - sporočilo je možno rekonstruirati iz podpisa (RSA),
2. deterministični - nedeterministični,
3. enkratni - večkratni.

Aleksandar Jurisić

Različni sistemi za digitalno podpisovanje

- RSA
- ElGamal, DSS (*Digital Signature Standard*)
- Enkratni podpisi (*one-time signatures*)
- Spleti podpisi (*blind signatures*)
- Podpisi brez možnosti zanikanja (*undeniable signatures*)
- Skupinski podpisi (*group signatures*)
- Fail-Stop podpisi

Aleksandar Jurisić

405

ElGamalov sistem za digitalno podpisovanje

Za razliko od algoritma RSA je ElGamalov sistem namenjen predvsem digitalnemu podpisovanju, čeprav se ga da v posebnih primerih uporabiti tudi za šifriranje.

Podpis je nedeterminističen (odvisen od naključnega števila), torej sploh ni natanko določen.

Aleksandar Jurisić

406

Algoritem

Naj bo p takšno praštevilo, da je v $\mathbb{Z}_p$ težko izračunati diskretni logaritem in $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ primitivni element.

Naj bo še $\mathcal{P} = \mathbb{Z}_p^*$, $\mathcal{A} = \mathbb{Z}_p^* \times \mathbb{Z}_{p-1}$ in

$$\mathcal{K} = \{(p, \alpha, a, \beta) : \beta \equiv \alpha^a \pmod{p}\}.$$

Število a je skrito (zasebno), števila p, α in β pa so javno znana.

Podpisovanje: podpisnik s ključem $K = (p, \alpha, a, \beta)$ izbere naključno skrito število $k \in \mathbb{Z}_{p-1}^*$ in določi

$$\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta),$$

kjer je

$$\gamma \equiv \alpha^k \pmod{p}$$

in

$$\delta \equiv (x - a\gamma)k^{-1} \pmod{p-1}.$$

Preverjanje podpisa: (samo z javnimi p, α in β)

$$\text{ver}_K(x, \gamma, \delta) = \text{true} \iff \beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}.$$

Aleksandar Jurisić

Primer: Naj bo $p = 467$, $\alpha = 2$ in $a = 127$. Potem je $\beta \equiv \alpha^a \pmod{p} = 132$. Recimo, da želimo podpisati $x = 100$, izbrali pa smo si tudi $k = 213$.

Podpis je enak (γ, δ) , kjer je

$$\gamma \equiv 2^{213} \pmod{467} = 29$$

in

$$\delta \equiv (100 - 127 \cdot 29) \cdot 431 \pmod{466} = 51.$$

Pri preverjanju izračunamo

$$132^{29} \cdot 29^{51} \equiv 189 \pmod{467} \quad \text{in}$$

$$2^{100} \equiv 189 \pmod{467}.$$

Zadnji vrednosti se ujemata, zato je podpis pravi.

Aleksandar Jurisić

409

Varnost ElGamalovega sistema za podpisovanje

Kako bi lahko ponaredili podpis, ne da bi vedeli za vrednost skritega števila a ?

1. Za dano sporočilo x je potrebno najti tak par (γ, δ) , da bo veljalo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$, torej

- če izberemo γ : rabimo $\delta = \log_\gamma \alpha^x \beta^{-\gamma} \pmod{p}$,
- če izberemo δ : glede na γ je potrebno rešiti enačbo $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$,
- hkrati računamo γ in δ (zaenkrat ni še nihče odkril hitrega postopka za reševanje zgornje enačbe).

2. Za podpis (γ, δ) je potrebno najti ustrezno sporočilo x :

$$x = \log_\alpha \beta^\gamma \gamma^\delta \pmod{p}.$$

3. Hkratno računanje x, γ in δ : naj bosta i in j takšni števili, da velja $0 \leq i, j \leq p-2$ in $D(j, p-1) = 1$. Potem števila

$$\begin{aligned} \gamma &\equiv \alpha^i \beta^j \pmod{p}, \\ \delta &\equiv -\gamma j^{-1} \pmod{p-1}, \\ x &\equiv -\gamma i j^{-1} \pmod{p-1} \end{aligned}$$

zadoščajo enačbi $\beta^\gamma \gamma^\delta \equiv \alpha^x \pmod{p}$.

Aleksandar Jurisić

410

411

408

412

Primer: Če je $p = 467$, $\alpha = 2$ in $\beta = 132$, lahko z izbiro $i = 99$ in $j = 179$, dobimo veljaven podpis $(117, 41)$ za sporočilo 331.

4. Ali lahko pri veljavnem podpisu (γ, δ) za x najdemo še kakšen podpis za neko drugo sporočilo x' ?
Odgovor je "DA".

Naj bodo h, i in j takšna števila, da zanje velja $0 \leq h, i, j \leq p - 2$ in $D(h\gamma - j\delta, p - 1) = 1$.

Potem je par (λ, μ) veljaven podpis za x' , kjer je

$$\lambda = \gamma^h \alpha^i \beta^j \pmod{p},$$

$$\mu = \delta \lambda (h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p - 1},$$

$$x' = \lambda (hx + i\delta)(h\gamma - j\delta)^{-1} \pmod{p - 1}.$$

Nevarnosti pri napačni uporabi ElGamalovega sistema

1. Če naključno število k ne ostane skrito, lahko izračunamo

$$a = (x - k\delta)\gamma^{-1} \pmod{p - 1}.$$

2. Število k lahko uporabimo le enkrat, sicer ga je mogoče zlahka izračunati.

Digital Signature Standard

DSS je modifikacija ElGamalovega sistema za podpisovanje. Kot ameriški standard je bil predlagan leta 1991, sprejet pa leta 1994.

Algoritem: Naj bo p praštevilo velikosti L bitov, kjer je $512 \leq L \leq 1024$ in $64 \mid L$, $q = 160$ —bitno praštevilo, da $q \mid p - 1$, ter $\alpha \in \mathbb{Z}_p^*$ q -ti koren enote po modulu p . Definirajmo $\mathcal{P} = \mathbb{Z}_p^*$, $\mathcal{A} = \mathbb{Z}_q \times \mathbb{Z}_q$ in

$$\mathcal{K} = \{(p, q, \alpha, a, \beta) : \beta \equiv \alpha^a \pmod{p}\}.$$

Vrednosti p, q, α in β so javne, število a pa skrito.

Podpisovanje: podpisnik izbere naključno skrito število k , $1 \leq k \leq q - 1$ in določi

$$\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta),$$

kjer je

$$\gamma \equiv (\alpha^k \pmod{p})$$

in

$$\delta \equiv (x + a\gamma) k^{-1} \pmod{q}.$$

Za število δ mora veljati $\delta \not\equiv 0 \pmod{q}$.

Preverjanje podpisa: najprej izračunamo $e_1 \equiv x\delta^{-1} \pmod{p - 1}$ in $e_2 \equiv \gamma\delta^{-1} \pmod{p - 1}$. Potem je

$$\text{ver}_K(x, \gamma, \delta) = \text{true}$$

$$\Updownarrow \\ (\alpha^{e_1} \beta^{e_2} \pmod{p}) \pmod{q} = \gamma.$$

Podobno kot pri ElGamalovi shemi je podpisovanje hitrejše od preverjanja (za razliko od RSA).

Prikrit kanal v algoritmu DSA

V algoritmu DSA obstaja prikrit kanal, ki omogoča:

- (a) vključitev šifriranega sporočila v podpis, ki ga lahko prebere le tisti, ki pozna dodaten ključ;
- (b) razkritje skritega ključa, brez vednosti njegovega lastnika.

Eno možnost za (a) si oglejmo na naslednji foliji, točko (b) pa prihranimo za domačo nalogo.

Primer: Izberimo n tajnih praštevil $p_1, \dots, p_n$ in poskusimo v podpis skriti binarno zaporedje $b_1, \dots, b_n$. Naključno število k izbiramo toliko časa, da za vsak $1 \leq i \leq n$ velja

$$b_i = 1 \implies \gamma \text{ je kvadratni ostanek po modulu } p_i,$$

$$b_i = 0 \implies \gamma \text{ ni kvadratni ostanek po modulu } p_i,$$

kjer je $\text{sig}_K(x, k) = (\gamma, \delta)$.

Napadi

Uganjevanje faz, ki jih uporabljamo za gesla

primer	število znakov	zahtevnost	dolžina gesla	čas za razbijanje
mucka	5	25 (majhne črke)	12 bitov	40 minut
brla9Az	7	62 (črke in številke)	24 bitov	22 let
TH,X1lb<V+	10	95 (znaki na tipkov.)	40 bitov	nedosegljivo

Če uporabimo angleško ali slovensko besedo, dobimo zaporedje s približno 1.3 biti entropije na en znak (t.j. prostor za besedo proti popolnoma naključnim znakom).

Napadi z grobo silo (angl. Brute Force Attack)

posameznik ima 1 PC in programsko opremo
 $(2^{17} - 2^{24}$ ključev/sek.)

majhna skupina, 16 PC $(2^{21} - 2^{28}$ ključev/sek.)

akademска omrežja, 256 PC $(2^{25} - 2^{32}$ ključev/sek.)

veliko podjetje z \$1.000.000 za strojno opremo
 $(2^{43}$ ključev/sek.)

vojaška obveščevalna organizacija z \$1.000.000.000
 za strojno opremo in napredno tehnologijo
 $(2^{55}$ ključev/sek.)

Napadi z grobo silo

dolžina ključev (v bitih)	posamični napadalec	majhne skupine	razisko-valna omrežja	velika podjetja	vojaške obveščevalne službe
40	tedni	dnevi	ure	milisekunde	mikrosekunde
56	stoletja	desetletja	leta	ure	sekunde
64	tisočletja	stoletja	destletja	dnevi	minute
80	∞	∞	∞	stoletja	stoletja
128	∞	∞	∞	∞	tisočletja

Povprečen čas za napad z grobo silo

dolžina ključev (v bitih)	število možnih ključev	potreben čas za eno šifriranje/usek.	potreben čas za 10^6 šifriranj/usek.
32	$2^{32} = 4.3 \times 10^9$	$2^{31} \mu\text{sec} \approx 36 \text{ min}$	$\approx 2 \text{ milisek.}$
56	$2^{56} = 7.2 \times 10^{16}$	$2^{55} \mu\text{sec} \approx 1142 \text{ let}$	$\approx 10 \text{ ur}$
128	$2^{128} = 3.4 \times 10^{38}$	$2^{127} \mu\text{sec} \approx 5 \times 10^{24}$	$\approx 5 \times 10^{18} \text{ let}$

Napadi na PKS**Napadi na DSA**

- Metoda Index Calculus ($p \approx 2^{1024}$)

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi q/2}$, $q \approx 2^{160}$)

Napadi na ECDSA

- Pollardova ρ -metoda ($\sqrt{\pi n/2}$, $n \approx 2^{160}$)

Programski napadi

MIPS računalnik lahko opravi 4×10^4 seštevanj točk na eliptični krivulji na sekundo.

(Ta ocena je precej konzervativna. Posebaj prirejeno integrirano vezje s frekvenco ure 40 MHz, ki opravlja operacije na eliptični krivulji nad obsegom $GF(2^{155})$ in lahko izvede 40.000 seštevanj na sekundo.)

Na osnovi tega zaključimo, da je število seštevanj na eliptični krivulji na $GF(2^{155})$ izvedeno na MIPS računalniku v času enega leta naslednje

$$(4 \times 10^4) \cdot (60 \times 60 \times 24 \times 365) \approx 2^{40}.$$

Spodnja tabela nam kaže kolikšno računsko moč potrebujemo za računanje problema diskretnega logaritma z uporabo Pollard ρ -methodo za različne vrednosti števila n . MIPS leto je ekvivalentno računski moči 1 MIPS računalnika, ki je na voljo eno leto.

velikost obsega (v bitih)	velikost števila n	$\sqrt{\pi n/2}$	MIPS let
155	150	2^{75}	3.8×10^{10}
210	205	2^{103}	7.1×10^{18}
239	234	2^{117}	1.6×10^{23}

Npr. če imamo na voljo 10.000 računalnikov z močjo 1.000 MIPS in je $n \approx 2^{150}$, potem je lahko problem diskretnega logaritma na eliptični krivulji rešen v 3.800 letih.

Hardwarski napadi

Za bolj perspektiven napad (s strani dobro financiranega napadalca) na ECC, bi bilo potrebno narediti specializirano programsko opremo za paralelno iskanje na osnovi Pollard ρ -metode.

Van Oorschot and Wiener ocenjujeta:
 za $n \approx 10^{36} \approx 2^{120}$ bi računalnik z $m = 325.000$ procesorji (cena okoli 10 milijonov USD) lahko izračunal diskretni logaritem v približno 35 dneh.

velikost števila n (v bitih)	MIPS let
512	3×10^4
768	2×10^8
1024	3×10^{11}
1280	1×10^{14}
1536	3×10^{16}
2048	3×10^{20}

Poudariti moramo, da računanje diskretnega logaritma na $E(\mathbb{Z}_p)$ v zgoraj omenjenih napadih odkrije en sam zasebni ključ.

M. Blaze, W. Diffie, R. Rivest, B. Schneier, T. Shimomura, E. Thompson, and M. Wiener, January 1996, (<http://theory.lcs.mit.edu/rivest/publications.html>)
govorijo o minimalnih dolžinah ključev potrebnih za varen simetrični sistem (npr. DES ali IDEA):

Da bi zagotovili ustrezeno zaščito proti najbolj resnim grožnjam (npr. velike komercialne ustanove in vladne agencije) mora ključ biti dolg vsaj 75 bitov. Za zaščito za naslednjih 20-let morajo ključi biti dolgi vsaj 90 bitov (pri tem upoštevamo pričakovano rast računske moči).

Če posplošimo te zaključke na eliptične kripto-sisteme, mora biti praštevilo n , ki zagotavlja kratkoročno varnost, dolgo vsaj 150 bitov, za srednjeročno varnost pa vsaj 180 bitov.

Dolžina ključev

simetrične šifre (AES)	asimetrične (RSA, DSA, DH)	eliptične krivulje
40 bitov	274 bitov	80 bitov
56 bitov	384 bitov	106 bitov
64 bitov	512 bitov	132 bitov
80 bitov	1024 bitov	160 bitov
96 bitov	1536 bitov	185 bitov
112 bitov	2048 bitov	237 bitov
120 bitov	2560 bitov	256 bitov
128 bitov	3072 bitov	270 bitov

Digitalni podpisi v $\mathbb{Z}_p$ in na EC

grupa	$\mathbb{Z}_p^*$	$E(\mathbb{Z}_p)$
elementi	množica celih števil $\{1, 2, \dots, p-1\}$	točke (x, y) , ki zadoščajo enačbi eliptične krivulje E in se točka v neskončnosti
operacija	množenje po modulu p	seštevanje točk na eliptični krivulji
oznake	elementi: g, h množenje: $g \times h$ multiplikativni inverz: h^{-1} deljenje: g/h potenciranje: g^a	elementi: P, Q množenje: $P + Q$ nasprotna točka: $-Q$ odštevanje: $P - Q$ skalarno množenje točke: aP
problem	Za dano $g, h \in \mathbb{Z}_p^*$ diskretnegga logaritma	Za dani točki $P, Q \in E(\mathbb{Z}_p)$ poisci tako celo število a da je $h = g^a \text{ mod } p$.
	poisci tako celo število a da je $Q = aP$.	poisci tako celo število a da je $Q = aP$.

Grupe

Digital Signature Algorithm (DSA) eliptični analog ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi praštevili p in q velikosti $2^{1023} < p < 2^{1024}$, $2^{159} < q < 2^{160}$, tako da $q \mid p - 1$.	1. Izberi tako eliptično krivuljo $E: y^2 = x^3 + ax + b$ nad $\mathbb{Z}_q$, da je število $ E(\mathbb{Z}_p) $ deljivo s praštevilm $n \approx 160$ -bitov.
2. Izračunaj $t \in \mathbb{Z}_p^*$, izračunaj $g = t^{(p-1)/q} \text{ mod } p$,	2. Izberi točko P na $E(\mathbb{Z}_q)$ kateri red je praštevilo n .
3. Uporabi multiplikativno skupino $\{g^0, g^1, \dots, g^{q-1}\}$	3. Uporabi aditivno skupino $\{\mathcal{O}, P, 2P, \dots, (n-1)P\}$

Generiranje ključa pri DSA in ECDSA

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $x \in [2, q-2]$, tj. zasebni ključ	1. Izberi naključno celo število $d \in [2, n-2]$, tj. zasebni ključ
2. Izračunaj $y = g^x \text{ mod } p$, javni ključ je (p, q, g, y) .	2. Izračunaj $Q = dP$, javni ključ je (E, n, q, Q) .

DSA	ECDSA
q	n
g	P
x	d
y	Q

Podpisovanje sporočila m

DSA	ECDSA
1. Izberi naključno celo število $k \in [2, q-2]$.	1. Izberi naključno celo število $k \in [2, n-2]$.
2. Izračunaj $g^k \text{ mod } p$, $r = (g^k \text{ mod } p) \text{ mod } q$, $0 \neq s = k^{-1}(h(m) + xr) \text{ mod } q$.	2. Izračunaj $kP = (x_1, y_1)$, $r = x_1 \text{ mod } n$, $0 \neq s = k^{-1}(h(m) + dr) \text{ mod } n$.

Podpis je par (r, s) .

Preverjanje podpisa (r, s) sporočila m osebe A

DSA	ECDSA
1. Preskrbi si avtentično kopijo javnega ključa osebe A : (p, q, g, y)	1. Izračunaj $s^{-1} \text{ mod } n$ in $h(m)$, $u_1 = h(m)s^{-1} \text{ mod } q$, $u_2 = rs^{-1} \text{ mod } q$, $v = (g^{u_1}y^{u_2} \text{ mod } p) \text{ mod } q$.
2. Izračunaj $kP = (x_1, y_1)$, $r = x_1 \text{ mod } n$, $0 \neq s = k^{-1}(h(m) + dr) \text{ mod } n$.	2. Izračunaj $s^{-1} \text{ mod } n$ in $h(m)$, $u_1 = h(m)s^{-1} \text{ mod } n$, $u_2 = rs^{-1} \text{ mod } n$, $u_1P + u_2Q = (x_0, y_0)$ in $v = x_0 \text{ mod } n$.

Sprejmi podpis samo in samo če je $v = r$.